

CLUB DE LECTURA CTRM

Envelliment + Saludable

Introducció

Els clubs de lectura han tornat i són tendència.

Originaris del s. XVIII, els clubs de lectura han evolucionat fins a protagonitzar un ressorgiment els darrers anys, i amb les generacions Z i alfa són més protagonistes que mai. Han passat d'una trobada relativament estructurada i centrada exclusivament en la discussió literària —llegir un llibre i trobar-se per debatre'l— a incorporar altres dimensions socials.

En les darreres dècades els clubs de lectura es concebien de forma tradicional: un grup reduït de persones escollia un llibre, el llegia i en una trobada mensual o bimestral, debatia sobre les seves idees principals. Avui, aquest model ha evolucionat i en el context actual, les noves generacions han reinterpretat aquest format. El club de lectura s'ha revitalitzat i es presenta com un escenari social atractiu que aconsegueix més que literatura: buscar vincles humans i sentit de pertinença en un entorn on compartir interessos de forma més propera.

El punt culminant d'aquests espais respon a diverses transformacions socials. D'una banda, la saturació digital i l'esgotament de les interaccions en línia ha despertat una necessitat de trobades cara a cara, on la conversa sorgeixi de manera espontània sense pantalles pel mig. Després de la pandèmia, aquest desig es va intensificar i el club de lectura aparegué com una fórmula perfecta per conciliar la cultura amb la relació. L'excusa del llibre funciona com un punt de partida, però el més valuós és la xarxa de relacions que es construeix al voltant: noves amistats, grups de recolzament, comunitats creatives, etc.

A més, aquests clubs han esdevingut més versàtils i inclusius. Ja no es limiten a la conversa literària formal, sinó que acostumen a incorporar activitats paral·leles que reforcen l'experiència col·lectiva. Hi ha clubs temàtics on s'acompanya la lectura amb tallers de manualitats, sessions de cuina inspirades en els llibres, rutes a l'aire lliure, maridatges amb vins o fins i tot entrenaments esportius vinculats a la idea de "llegir i córrer". Aquesta fusió de lectura i lleure converteix el club en una experiència híbrida que atrau persones que, altrament, potser no s'haurien apropiat a un espai lector tradicional.

Un altre aspecte clau és la diversitat de formats. Alguns clubs mantenen l'estructura clàssica amb reunions mensuals i lectures consensuades, mentre que d'altres prefereixen la informalitat sense obligació d'haver acabat el llibre, privilegiant la conversa espontània. També conviuen els clubs presencials amb els virtuals i els híbrids, cosa que permet reunir persones disperses geogràficament però unides per interessos comuns. D'aquesta manera, el club de lectura es converteix en un espai flexible i adaptable, on hi caben diferents estils de participació i graus de compromís.

Finalment, podem dir que els clubs de lectura tenen un impacte notable en la construcció de comunitats culturals més àmplies. Funcionen com a microxarxes on es recomanen llibres, es comparteixen experiències de vida i s'obren debats que transcendeixen el que és literari per abastar temes socials, polítics, emocionals i personals. Lluny de ser un activitat solitària, la lectura es converteix en un ritual compartit que enforteix els llaços socials i ofereix un refugi davant de l'aïllament. Així, es pot afirmar que el club de lectura, reinventat i expandit, és avui un dels espais on la cultura i la vida social es troben de manera més fèrtil.

Uns quants exemples del “boom” dels clubs de lectura

Entitats bancàries (Fundació La Caixa, BBVA), equips de futbol (Athletic de Bilbao), fàbriques, empreses (Mango, Bon Preu, AstraZeneca, Nissan, Airbus, Dragados, El Corte Inglés...) contempen el foment de la lectura com una manera d'afavorir i potenciar el benestar dels treballadors. Conviden periodistes i escriptors/es a les oficines en dates assenyalades o de forma periòdica i en horari determinats, com la pausa per al dinar. També s'organitzen punts d'intercanvi de llibres entre treballadors i personal del centre. Òbviament, les llibreries i les biblioteques també tenen els seus clubs de lectura.

Organitzar un club de lectura sènior pot ser una experiència molt enriquidora, tant culturalment com socialment.

L'objectiu, el públic i el format

- **A qui s'adreça:** a persones grans/sèniors amb ganes de llegir, conversar i compartir.
- **Objectiu:** fomentar la lectura, combatre la soledat, estimular la memòria i el diàleg, o simplement passar una bona estona i compartir experiències.
- **Format:** presencial (rotllana amb cadires), virtual o mixt.

El lloc i la periodicitat

- **Lloc:** un espai tranquil i accessible del Club.
- **Freqüència:** un cop al mes sol funcionar bé. Proposem el primer dilluns de mes a les 10 h.
- **Durada de les sessions:** 1 h 30 min.

La selecció dels llibres

- **Adaptar-se als interessos i capacitats del grup:** novel·les curtes, relats, clàssics, obres d'autors i autores locals, temes històrics o de memòria, etc.
- **Varietat:** alternar gèneres (ficció, biografia, poesia, humor, còmic, ciència...).
- **Accessibilitat:** mirar si estan disponibles en biblioteques locals (sistema de préstec), o amb lletra gran/audiollibres per a qui ho desitgi/necessiti.

La formació del grup

- **Nombre ideal:** fins a 10 persones, per permetre la participació de tothom.
- **Publicitat:** al club, xarxes locals (cartells, boca-orella, web del municipi).
- Es pot començar amb un grup petit i fer-lo créixer.

Dinàmica de la sessió

- Benvinguda i presentació dels membres.
- Resum/esquema del llibre prèviament escollit.
- Torn obert de paraula: opinions generals, sobre els personatges, moments destacats, coses curioses o controvertides.
- Guia de debat: preparar 4-5 preguntes (ex. "Quin personatge us ha sorprès més?", "Com acaba?", "Us ha agradat?").
- Comentaris culturals: autor/a, context històric, adaptacions al cinema, teatre, musical, activitat cultural o esportiva, etc. Altres propostes sorgides...
- Tria del següent llibre i comiat amb cafè o te.

Recursos addicionals

- Col·laboració amb biblioteques locals.
- Convidats especials: escriptors, conta contes, bibliotecaris.
- Lectures temàtiques: Sant Jordi, Dia de la Dona, Memòria històrica, etc.
- Diari o bloc del club per compartir opinions i recomanacions.
- Racó de lectura i punt d'intercanvi de llibres.

Mantenir la motivació

- Reconeixement a les aportacions dels membres.
- Sortides culturals (llibreria, teatre, cinema, museu) o d'altres tipus.
- Combinar llibres nous amb lectures de joventut per afavorir records i emocions.

Sistema de préstec – Biblioteca Central Xavier Amorós de Reus (contacte amb la Marta Mallafré, bibliotecària).

De la relació dels llibres en català i castellà de què disposen, escollim els que volem que ens prestin per tal que ens els demanin i en el termini de 10-15 dies els puguem passar a recollir. Cada persona ha de recollir un exemplar del qual se'n farà càrrec de cuidar i tornar.

Cada mes es farà la tria d'un llibre per llegir. A la primera sessió proposarem un parell de títols escollits prèviament i a partir de la segona sessió es podran acceptar també propostes d'entre els membres.

S'aniran alternant lectures en català i castellà, si s'escau. També podem triar-les segons criteris diversos (autor/a, temàtica concreta, gènere, país...). Es recomana que, per començar, les lectures no superin les 200 pàgines, aprox.

La Rosa M. Caelles i la Raquel Prius representaran el CTRM per als tràmits que siguin necessaris amb la Biblioteca Central Xavier Amorós.

Lectures recomanades en català

- *La plaça del diamant*, Mercè Rodoreda (1962)
- *L'alquimista*, Paulo Coelho (1988)
- *Aprendre a parlar amb les plantes*, Marta Orriols (2018)
- *Canto jo i la muntanya balla*, Irene Solà (2019)
- *La trenca*, Laetitia Colombani (2018)
- *L'afer marsellès*, Maria Mercè Cuartiella (2014)

Lectures recomanades en castellà

- *La plaza del diamante*, Mercè Rodoreda (1962)
- *El alquimista*, Paulo Coelho (1988)
- *Nada*, Carmen Laforet (1945)
- *El cuaderno de Noah*, Nicholas Sparks (1996)
- *La trenza*, Laetitia Colombani (2018)
- *El afer marsellés*, María Mercè Cuartiella (2014)